

ОБҐРУНТУВАННЯ

Про необхідність створення ландшафтного заказника місцевого значення
“Виток р. Берда”

В основу цього обґрунтування покладений аналіз існуючих літературних джерел, експедиційних досліджень громадських науковців ГО “Таврійська заповідна допомога” (липень-вересень 2003 року).

Ділянка, що пропонується для створення ландшафтного заказника місцевого значення “Виток р. Берди”, розташована біля західної околиці с. Вершина-Друга, Куйбишевського адміністративного району Запорізької області.

Територія майбутнього ландшафтного заказника “Витоки р. Берди” належить до Куйбишевського району Приазовської височинної області Лівобережно-Дніпровсько-Приазовської північно-степової провінції степової фізико-географічної зони.

Виток р. Берда знаходиться в межах Приазовського кристалічного масиву Українського кристалічного щита в області переважного поширення гранітів та гнейсів протерозойської групи, які перекриті лесами та лесоподібними відкладеннями.

У геоморфологічному відношенні ця ділянка розташована в межах акумулятивної рівнини заплавного типу. Долина ріки трапецієподібна, завширшки до 3 км, глибиною до 50 м. Схили річки круті. Річище звивисте, глибоке, що пов'язано з виходом на поверхню гранітів. Похил русла становить 2,1 м/км.

Природні фітоценози тут збережені на невеликій площі, що пов'язано з господарською діяльністю людини (орні землі підходять близько до водотоку). Лучні угруповання представлені формацією пирію повзучого (*Elytrigia repens*). До домінанти рясно домішуються тонконіг лучний (*Poa pratensis*), грястиця збірна (*Dactylis glomerata*), та різнотрав'я – воловик Гмеліна (*Anchusa gmelinii*), шавлія ефіопська (*Salvia aethiopsis*), шавлія лучна (*S. pratensis*), дивина лікарська

(*Verbascum phomoides*), конюшина лучна (*Trifolium pratense*), жовтозілля еруколисте (*Senecio erucifolius*), морква дика (*Daucus carota*), в'язіль барвистий (*Coronilla varia*), чина лучна (*Lathyrus pratensis*) тощо.

Прибережно-водні угруповання – очеретяні, у яких трапляються типові гідро- та гігрофіти – осока (*Carex sp.*), зніт шорсткий (*Epilobium hirsutum*), рогіз широколистий (*Typha latifolia*), куга озерна (*Schoenoplectus lacustris*), череда трироздільна (*Bidens tripartita*), гірчак почечуйний (*Polygonum persicaria*), осот болотний (*Sonchus palustris*), частуха подорожникова (*Alisma plantago-aquatica*) тощо.

З фауни земноводних тут досить типовою є жаба озерна (*Rana ridibunda*). З плазунів подекуди зустрічається ящірка прудка (*Lacerta agilis*) та черепаха болотяна (*Emys orbicularis*), які входять у список Бернської конвенції (1999). Гадюка степова (*Vipera ursini*), яка занесена до Червоної книги України (1996) також мешкає на даній території.

Отже, Виток р. Берди відзначається значною ландшафтною цінністю тому, що представляє собою малопорушений водно-болотний та лучний комплекси витоків однієї з найбільших річок Північного Приазов'я, що безумовно повинні охоронятись для збереження витоків річки і подальшого її існування.

